EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2020/1960

(2020. gada 14. maijs)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2018. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes 2018. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,

— ņemot vērā 2019. gada 16. janvāra rezolūciju par Savienības pesticīdu atļaušanas procedūru ([1]),

— ņemot vērā Reglamenta 100. pantu un V pielikumu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0068/2020),

A. tā kā saskaņā ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes ("Iestāde") ieņēmumu un izdevumu pārskatu ([2]) tās 2018. finanšu gada galīgais budžets bija 79 183 814,25 EUR, tātad nedaudz – par 0,47 % – mazāks nekā 2017. gadā; tā kā Iestādes budžets tiek finansēts galvenokārt no Savienības budžeta ([3]);

B. tā kā Revīzijas palāta pārskatā par Iestādes 2018. finanšu gada pārskatiem ("Revīzijas palātas pārskats") ir norādījusi, ka tā ir guvusi pamatotu pārliecību par to, ka Iestādes gada pārskati ir ticami un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi,

Budžeta un finanšu pārvaldība

1. ar gandarījumu atzīmē, ka 2018. finanšu gadā veiktās budžeta uzraudzības rezultātā budžeta izpildes līmenis bija 100 %, tātad nedaudz – par 0,02 % – augstāks nekā 2017. gadā; turklāt atzīmē arī to, ka maksājumu apropriāciju izpildes līmenis bija 91,31 %, t. i., par 1 % zemāks nekā 2017. gadā;

Sniegums

2. atzīmē, ka Iestāde savā vispusīgajā sniegumā balstītajā vadības pieejā ir ieviesusi vairākus ietekmes un iznākumu galvenos snieguma rādītājus, ar ko mērīt darbību pievienoto vērtību; turklāt atzīmē, ka budžeta pārvaldības nolūkā Iestāde izmanto arī citus galvenos snieguma rādītājus;

3. atzīmē, ka 2018. gads bija otrais gads, kad izmantota vispusīga sniegumā balstīta vadības pieeja, uz jaunās galveno snieguma rādītāju struktūras pamata mērīts Iestādes sniegums un īstenots Iestādes 2020. gada stratēģijas plāns;

4. ar gandarījumu atzīmē labos rezultātus, ko Iestāde panākusi attiecībā uz zinātniskās produkcijas termiņu ievērošanu; turklāt atzīmē, ka vienā jomā, kurā laikus tika īstenoti 83,6 % rezultātu, lai gan mērķrādītājs bija 90 %, kavēšanās notika tikai dažās jomās, kas saskārās ar ļoti lielu darba slodzi;

5. atzīmē, ka pēc 2017. gadā sāktā Iestādes ārējā izvērtējuma Iestāde 2018. gada oktobra sanāksmē pieņēma virkni ieteikumu; atzīmē, ka starp izvērtējuma ziņojumā norādītajām jomām, kurās jāpanāk progress, jo īpaši jāmin Iestādes jaunie mehānismi sadarbībai ar ieinteresētajām personām, tās sadarbība ar dalībvalstu iestādēm un lielāka Iestādes neatkarība; atzīmē, ka izvērtējumā uzsvērtās jomas, kurās jāpanāk uzlabojumi, ir saistītas ar Iestādes pieeju resursu prioritizēšanai, tās ekspertu pieņemšanas sistēmas ekonomisko redzamību un nepieciešamību tās komunikācijas materiālus labāk pielāgot dažādu mērķauditoriju vajadzībām;

([1]) Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0023.
([2]) OV C 202, 12.6.2018., 1. lpp.
([3]) OV C 202, 12.6.2018., 3. lpp.

6. ar gandarījumu atzīmē, ka Iestādei ir kopīgi resursi un darbības ar Eiropas Ķimikāliju aģentūru, Eiropas Zāļu aģentūru un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru riska novērtēšanas, datu un pētniecības jomā; atzīmē, ka Iestāde lielākā mērā dala resursus un darbības ar Kopīgo pētniecības centru, it sevišķi vides datu un karšu jomā; stingri mudina Iestādi aktīvi censties veidot dziļāku un plašāku sadarbību ar visām Savienības aģentūrām;

7. mudina Iestādi turpināt savu pakalpojumu digitalizāciju;

8. atzinīgi vērtē to, kā Iestāde palīdz uzlabot Savienības pārtikas un dzīvnieku barības ķēdes nekaitīgumu, un tās ievērojamos pūliņus sniegt Savienības riska pārvaldniekiem visaptverošus, neatkarīgus un mūsdienīgus zinātniskos ieteikumus par jautājumiem, kas saistīti ar pārtikas ķēdi, skaidri informēt sabiedrību par rezultātiem un informāciju, uz ko tie ir balstīti, un sadarboties ar ieinteresētajām personām un institucionālajiem partneriem, lai veicinātu saskaņotību un uzticēšanos Savienības pārtikas nekaitīguma sistēmai;

9. uzsver, ka 2018. gadā Iestāde pabeidza 788 jautājumu izskatīšanu, sagatavojot zinātniskus atzinumus, tehniskos ziņojumus un atbalsta publikācijas;

10. uzskata, ka Iestādei arī turpmāk būtu jāpievērš īpaša uzmanība sabiedriskajai domai un jācenšas nodrošināt atklātību un pārredzamību; šajā sakarā uzsver, ka ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1381 ([4]) Iestādei ir noteikti papildu uzdevumi attiecībā uz nekaitīguma izvērtēšanu un publisko komunikāciju, kuri visi radīs papildu izmaksas;

Personāla politika

11. atzīmē, ka 2018. gada 31. decembrī bija aizpildīti 97,49 % no Iestādes štata vietām un ka bija aizpildītas 5 ierēdņu un 306 pagaidu darbinieku vietas no 319 vietām, kas bija apstiprinātas saskaņā ar Savienības budžetu (salīdzinājumam – 2017. gadā bija apstiprinātas 323 vietas); atzīmē, ka 2018. gadā Iestādē strādāja arī 122 līgumdarbinieki un 14 norīkotie valstu eksperti;

12. ar bažām atzīmē, ka Iestādei, kas ir viena no Savienības regulatīvajām aģentūrām, kuras atbild par reglamentētu produktu riska izvērtēšanu, nesaņem pietiekamus resursus, lai rezultatīvi pildītu savus pienākumus; uzstāj, ka Iestādei ir jāpiešķir pietiekami resursi, lai tā varētu pildīt savus uzdevumus;

13. atzīmē, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi aģentūrām raksturīgu horizontālu tendenci IT konsultantu amatos izmantot ārējus darbiniekus; aicina šajā tik svarīgajā un jutīgajā jomā pēc iespējas vairāk samazināt atkarību no ārējiem darbiniekiem, lai ierobežotu jebkādus iespējamos riskus;

14. atzīmē, ka Iestāde ir pieņēmusi Komisijas izstrādāto parauglēmumu attiecībā uz personas cieņas aizsardzības un aizskarošas izturēšanās novēršanas politiku; turklāt atzīmē, ka tā rīkoja obligātas apmācības gan darbiniekiem, gan vadītājiem un darīja iespējamas konfidenciālas konsultācijas, kā arī savā iekštīklā publicēja ziņojumu par aizskarošu izturēšanos, kurā aplūkota 2014.–2018. gada statistika un oficiālās procedūras; aicina Iestādi ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par pasākumiem, kas veikti pēc aizskarošas izturēšanās gadījumu izmeklēšanas;

15. atzīst, ka dzimumu līdzsvars Iestādes augstākajā vadībā ir apmierinošs: 2 no 5 ir vīrieši, 3 – sievietes; tomēr pauž bažas par ģeogrāfisko nelīdzsvarotību, jo augstākā līmeņa vadībā nav nevienas personas no valstīm, kuras Savienībai pievienojās 2004. gadā; prasa Iestādei veikt pasākumus, kas nodrošinātu labāku ģeogrāfisko līdzsvaru tās augstākā līmeņa vadībā;

16. pauž nožēlu par to, ka attiecībā uz divu gadu nogaidīšanas periodu 2017. gada neatkarības politika ietver pienākumu pārbaudīt ekspertu intereses tikai saistībā ar tās zinātniskās grupas pilnvarām, uz kuru eksperts piesakās; aicina nekavējoties atjaunināt politiku, lai nodrošinātu, ka ekspertu intereses tiek izvērtētas Iestādes vispārējās kompetences kontekstā, kā vairākkārt prasījis Parlaments;

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Regula (ES) 2019/1381 par ES riska novērtēšanas pārredzamību un ilgtspēju pārtikas aprites ķēdē un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 178/2002, (EK) Nr. 1829/2003, (EK) Nr. 1831/2003, (EK) Nr. 2065/2003, (EK) Nr. 1935/2004, (EK) Nr. 1331/2008, (EK) Nr. 1107/2009, (ES) 2015/2283 un Direktīvu 2001/18/EK (OV L 231, 6.9.2019., 1. lpp.).

17. pauž nožēlu par to, ka pētniecības finansējums no uzņēmumiem, kas ietilpst Iestādes kompetencē, netiek uzskatīts par tādu, kas attiecas uz nogaidīšanas periodu, ja vien attiecīgās summas nepārsniedz 25 % no kopējā pētniecības budžeta, ko pārvalda attiecīgais eksperts un/vai viņa pētniecības grupa, un ka robežvērtība tiek piemērota atsevišķiem avotiem, nevis visiem privātajiem avotiem kopā; prasa minēto finansējuma robežvērtību saskaņā ar Parlamenta atkārtotajiem pieprasījumiem izņemt no Iestādes neatkarības politikas;

Pārredzamība un interešu konfliktu novēršana un pārvaldība

18. ar bažām atzīmē, ka Iestādi ir skārušas interešu konfliktu problēmas un ka aptaujas liecina, ka tādu ekspertu īpatsvars, kuriem ir finanšu interešu konflikts, ir mainījies no 59 % 2013. gadā uz 49 % 2017. gadā; atzīmē, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi nepieciešamību stiprināt grāmatveža neatkarību, bet nekādi nespriež par ekspertu neatkarību; aicina Iestādi pieņemt stingru nogaidīšanas periodu attiecībā uz finanšu interešu konfliktiem un skaidras politikas vadlīnijas par ekspertu izmantošanu, kas Iestādes zinātniskos atzinumus pasargātu no nepienācīgas ietekmēšanas;

19. pauž nožēlu par to, ka uz ārējiem ekspertiem, piemēram, ekspertiem, kas apmeklē uzklausīšanas, vai konsultatīvā foruma, kontaktpunktu un zinātnisko tīklu locekļiem, neattiecas interešu konflikta pārbaude un ka jebkurš potenciāls interešu konflikts šajā jomā varētu palikt nepamanīts;

20. atgādina par ieteikumiem, kas sniegti Parlamenta 2019. gada 16. janvāra rezolūcijā par Savienības pesticīdu atļaušanas procedūru, un jo īpaši aicinājumu Iestādei uzlabot risku paziņošanu, atjaunināt vadlīnijas atbilstoši jaunākajām norisēm visās attiecīgajās jomās, palielināt tās tīmekļa vietnē sniegtās informācijas lietotājdraudzīgumu un atvieglot datizraci, publicēt savus atzinumus zinātniski recenzētos žurnālos, mudināt vairāk neatkarīgu valsts ekspertu un citu zinātnieku piedalīties tās darbā, kā arī visos profesionālapskates posmos liegt piedalīties ekspertiem, kam ir interešu konflikti; pēc iepazīšanās ar Iestādes atbildi konstatē, ka tā ir ņēmusi vērā vairākus ieteikumus, kas doti pārskatītajā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([5]), it sevišķi attiecībā uz pārredzamības palielināšanu un piekļūstamāku riska paziņojumu sniegšanu;

21. atgādina, ka saskaņā ar pārskatīto Regulu (EK) Nr. 178/2002 Iestādei būs proaktīvi jādara pieejami lejupielādēšanai, izdrukāšanai un elektroniskā formātā aplūkojami pieteikuma iesniedzēju iesniegtie regulatīvie dati; tā kā tas ļaus Iestādei gūt labumu no plašākas zinātnisko aprindu veiktas profesionālapskates; atgādina, ka šī pārredzamības prasība ir nepieciešama rūpniecības sponsorētai pētniecībai, taču to nedrīkst izmantot kā argumentu, lai akadēmiskajai videi liegtu izmantot datus, kas leģitīmu iemeslu dēļ ir konfidenciāli, piemēram, pacientu medicīniskās kartes datus;

Iekšējā kontrole

22. atzinīgi vērtē to ka 2018. gadā tika veikta atbilstības pārbaude, kuras mērķis bija novērtēt, kā 2019. gadā un pārskata gadā pārskatīt Iestādes krāpšanas apkarošanas stratēģiju, un ka Iestādei nebija jāziņo *OLAF* ne par kādām aizdomām par krāpšanas gadījumiem vai jāveic attiecīgi pēcpasākumi;

23. norāda, ka saskaņā ar Revīzijas palātas ziņojumu Iekšējās revīzijas dienests publicēja revīzijas ziņojumu "Cilvēkresursu pārvaldība un ētika Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādē" un Iestāde gatavo attiecīgu rīcības plānu par jomām, kurās iespējami uzlabojumi; aicina Iestādi ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par īstenotajiem pasākumiem;

24. aicina Iestādi koncentrēties uz tās veiktās pētniecības rezultātu izplatīšanu sabiedrībai un uzrunāt sabiedrību ar sociālo mediju un citu mediju starpniecību;

25. attiecībā uz pārējiem konstatējumiem, kas pievienoti lēmumam par budžeta izpildes apstiprināšanu un kas ir horizontāla rakstura konstatējumi, atsaucas uz 2020. gada 14. maija rezolūciju ([6]) par aģentūru sniegumu, finanšu pārvaldību un kontroli.

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.)

([6]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0121.